

Motion till riksdagen 2008/09:Fi28

av **Ulla Andersson m.fl. (v)**
med anledning av prop. 2008/09:186

Ändring av täckningsbeloppet för insättningsgarantin

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska överväga och återkomma med förslag om en förbättrad insättningsgaranti.

Motivering

Vänsterpartiet har inget att invända mot förslaget i propositionen i sak. Insättaren ska skyddas ifall banken inte klarar av sina åtaganden.

Däremot vill vi vara tydliga med att det behövs mer omfattande åtgärder av mer genomgripande karaktär för att förebygga och förhindra finanskriser i framtiden. Hittills har åtgärderna mest handlat om att rädda det akuta läget och att efteråt sätta in insatser som ska lindra effekterna av det inträffade.

Insättningsgarantier är ett sätt att skydda bankkunderna från bankernas agerande men också att "tillåta" bankerna att agera oansvarigt. Genom att insättningsgarantier används riskerar vi att bankernas eget ansvar tagande undergrävs. Bankerna blir immuna mot vissa av de risker institutens verksamheter ger upphov till, vilket kan bidra till ett överdrivet risktagande.

Idag är affärsbankerna också en del av riskkapitalet. De regelverk som finns är inte anpassade för detta, utan snarare för traditionell bankverksamhet. Dessutom har EU gjort kapitalets fria rörlighet överordnat det sociala ansvars tagandet, vilket i sig påverkar institutens beteende.

I 2007 års insättningsgarantiutredning (SOU 2009:41) dras följande slutsats:

”Skyddsnetet minskar helt enkelt kostnaderna för att tillämpa mer riskfyllda strategier och bidrar till att undergräva den försiktighet som följer av att man själv får stå för följderna av sina misstag. Detta fenomen är välkänt och brukar med ett begrepp på engelska benämnas moral hazard.

Fel! Okänt namn på

En insättningsgaranti kan åtminstone i teorin förstärka moral hazard-problematiken genom att den normala avvägningen mellan risk och avkastning åsidosätts”.

Insättningsgarantier är självklart komplexa till sin karaktär och har både positiva och negativa följdverkningar. Positiva så till vida att de kan vara stabiliserande: insättarna springer inte och plockar ut sina besparingar när det kommer larmsignaler, och de förlorar inte heller sina besparingar. De är också negativa, så till vida att de kan öka risktagandet, och tvingar de mer ansvarsfulla instituten att betala för de mer oansvariga som tar större och högre risker.

Insättningsgaranti är bara en del i ett större sammanhang och Vänsterpartiet saknar en vilja och en inriktning från politiken att ta ett större grepp och ansvar för att förhindra framtida kriser. Vi borde vid det här laget kunna konstatera att vi inte kan gå tillbaka till det som har varit. De gamla strukturerna har visat sig leda till att hela världsekonomin sätts på spel, liksom att enskilda länder och människor drabbas oerhört hårt.

Skattebetalarna kan inte gång efter gång behöva stå för notan. Vi kan inte längre tillåta att vinsterna privatiseras och förlusterna socialiseras. Därför måste ett större grepp tas och en finanskommission tillsättas. Norge är på väg att tillsätta en och vi borde göra detsamma. Kommissionen kan bestå av arbetsmarknadens parter, representanter från de politiska partierna och fria och oberoende forskare och ekonomer. Kommissionen borde få i uppdrag att komma med förslag på åtgärder såväl på nationell nivå som internationell, samt analysera vilken påverkan de finansiella skyddsneten har. I det sammanhanget bör de också diskutera insättningsgarantin.

Stockholm den 13 maj 2009

Ulla Andersson (v)

Marie Engström (v)

Hans Linde (v)

Jacob Johnson (v)